

LES 6 PRIORITATS PROGRAMÀTIQUES DE DONES AMB INICIATIVA

Cap a una llei integral de regulació dels temps. ICV-EUiA aposta per una llei dels temps que impliqui a Administracions, empreses i a la ciutadania. S'ha d'incloure el temps reproductiu, de cura de les persones com a temps valoritzat i visibilitzat, i contemplar-lo dintre de les necessitats de les persones. Homes i dones s'han de responsabilitzar per igual dels àmbits públic i privat.

Vivim en una societat fonamentada sobre la base del repartiment de rols de gènere entre homes i dones. Així, històricament, els homes realitzaven el treball productiu, i totes les activitats de l'esfera pública, mentre a les dones se'ls atorgava l'àmbit privat, que implicava les tasques reproductives, de cura i domèstiques. Les dones s'havien d'encarregar de mantenir i perpetuar la família, sense possibilitats d'incorporar-se al mercat laboral, ni de participar de cap manera social i políticament.

Però al llarg de les últimes dècades, les dones s'han incorporat progressivament al mercat de treball. Però malauradament, aquesta incorporació, cada cop més inevitable, deguda tant a la voluntat femenina com a les necessitats del mercat laboral, es va fer en condicions clares de desigualtat respecte dels homes.

Un exemple clar és la consideració dels sous femenins, malauradament encara present en els nostres dies, com un "complement" als sous masculins, i per tant, lògicament inferior, ja que és el sou dels homes el que hauria de mantenir la família.

Situacions de desigualtat com la exposada, i el manteniment dels rols de gènere, han fet que, en l'actualitat, la incorporació quasi plena de les dones al mercat laboral (i a gairebé tota l'esfera pública), no hagi fet canviar el model de mercat de treball. Un model pensat per als homes que no s'ocupaven ni participaven de cap manera en els treballs de cura i domèstics, treball que no es considerava una feina, sinó una tasca "natural" de les dones.

El missatge que es dona avui a les dones, és que la dona perfecte "pot amb tot": tenir cura de la família, fer les tasques de la llar i dur a terme una feina remunerada. Les dobles i triples jornades laborals que suporten les dones comporten una integració al mercat de treball en pitjors condicions i greus problemes físics i psicològics derivats d'aquesta càrrega.

Hi ha múltiples exemples de que aquesta sobrecàrrega de feina fa que les dones estiguin en pitjors condicions en el mercat de treball. Un d'ells, el fet que són les dones les que acumulen la immensa majoria de contractes temps parcial, i les enquestes ens diuen que no és una opció triada de manera voluntària, sinó de manera obligada per les tasques de cura que han d'assumir dins la llar. Les dones també són les que demanen els permisos existents per a conciliar: excedències per cura, reduccions de jornada, etc; i segons el Instituto de la Mujer, el 98,8% de les persones que abandonen el mercat de treball per dedicar-se a tasques de cura, són dones.

ICV-EUiA vol crear un debat ciutadà sobre com es gestiona el temps de treball, de l'afectivitat, de quina manera s'estan cobrint les necessitats de la quotidianitat i quin paper juguen homes i dones a la societat. S'ha d'incloure el temps reproductiu, de cura de les persones com a temps valoritzat i visibilitzat, i contemplar-lo dintre de les

necessitats de les persones. Homes i dones s'han de responsabilitzar per igual dels àmbits públic i privat.

- El temps és un dret: és un dret de les persones gestionar la pròpia vida, incloent-hi el temps de treball, el temps de cura, el temps participació social i el temps personal. És necessari buscar alternatives que integrin tots els temps de vida i que tinguin en compte les coresponsabilitats entre dones i homes, entre les empreses, les famílies i l'Estat, per aconseguir un repartiment equitatiu de les tasques i els temps.
- No es pot organitzar la societat en funció del temps productiu: La tasca de tenir cura dels altres, el temps lliure i la participació social, s'han de convertir en un dret de les dones i dels homes que la societat no penalitzi, sinó que, ben al contrari, siguin considerades imprescindibles i enriquidores.
- La quotidianitat: un valor polític. Els espais i temps històricament ocupats per dones, que s'han configurat sota la idea "d'espai privat", han de ser considerats generadors de ciutadania, un assumpte d'interès polític en un nou contracte social.
- La necessitat de la cooperació: Ajustar els temps de treball i els horaris dels serveis públics i privats no és una proposta de liberalització dels horaris. Ans al contrari, parlem d'una organització des de la diversitat, que implica un pacte entre els diferents sectors implicats i, per tant, un procés participatiu.
- Aquesta llei en l'àmbit estatal, respectant les competències autonòmiques, ha de ser un marc general on les diferents comunitats autònomes i els diferents ens locals puguin desenvolupar la normativa en funció de les seves competències i les diferents realitats.

Racionalitzem els horaris laborals: Hem de passar d'una lògica presencial a una lògica de resultats, fet que s'està imposant a molts països de la resta d'Europa i ha de ser el nostre horitzó. ICV-EUiA defensem que cal compactar els horaris laborals, en la mesura del possible, per a que es treballi per torns o de manera intensiva, per garantir que tant els homes com les dones puguin alliberar temps per a la família i temps per l'oci i el gaudi personal.

Estem estudiant la possibilitat de reduir el temps de treball al mercat laboral i flexibilitzar-ne els horaris, però això només es podrà donar si va acompanyat de canvis estructurals en les empreses, i noves pràctiques de treball:

- Noves formes d'alliberar i flexibilitzar el temps de treball presencial: acumulació d'hores que permetin disposar de temps lliure ("bossa d'hores"), horari de feina racionalitzat de gestió del temps, "tancament" de les empreses a una hora determinada (tancament de llums a les 6 de la tarda, per exemple).
- Motivació a les persones treballadores segons objectius i no segons el temps de presència al lloc de treball.
- Ampliació dels permisos laborals i la possibilitat de reducció i de flexibilització dels horaris i de les jornades de treball, segons les diverses necessitats que es donen al llarg de la vida, amb compensacions econòmiques raonables.

- El desenvolupament de polítiques dins les ciutats, per a una millor organització temporal dels serveis, a fi i efecte de facilitar la gestió de la vida diària de les persones.

Cada cop són més les persones i els exemples, des d'investigadors socials a pràctiques que ja s'han implementat, que proposen la vida quotidiana com a escenari central de l'actuació política i econòmica.

Els objectius de la política i l'economia han de ser el benestar quotidià, que inclou tots els temps de vida, no només l'econòmic. Hem de fer unes polítiques dels temps que siguin capaces d'atendre les necessitats de la vida quotidiana, que degut a l'estructura de la població (una població cada cop més envellida i amb més esperança de vida) aniran augmentat, tot repensant la importància dels treballs quotidians que s'hi associen. Les persones hem de ser el centre de l'economia.

Cal compartir els treballs domèstics i de cura. De manera indestruïble a les accions d'alliberar temps del treball productiu, hem de revisar el repartiment de rols entre homes i dones, i hem de redistribuir equitativament la càrrega total de les feines domèstiques i de cura.

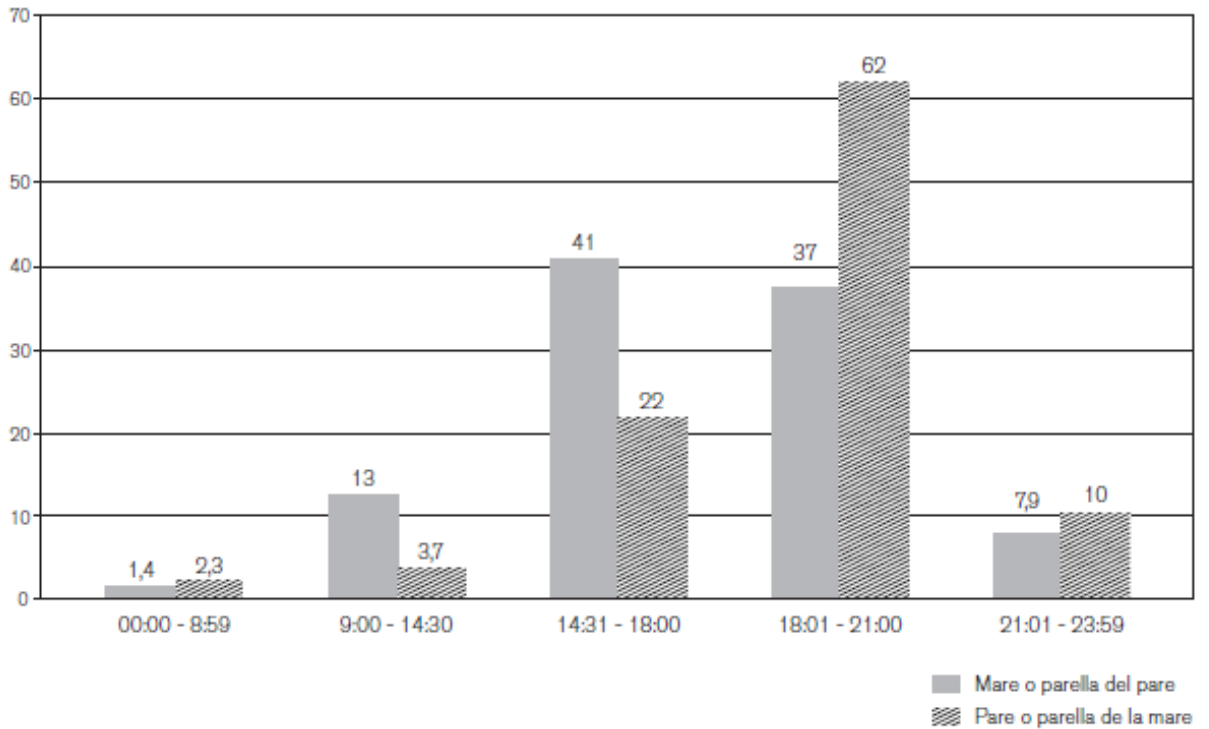
Els poders públics tenen l'obligació d'actuar com a motor de canvi social amb actuacions com:

- Permisos de paternitat obligatoris, amb la mateixa part obligatòria que els permisos per maternitat. La cura és cosa dels dos, és un dret del nadó.
- Actuacions per canviar estructures: campanyes de sensibilització, educar a nens i nenes sobre a base de la igualtat de gènere, etc. Els programes de coeduació, que ara són anecdòtics, s'han d'estendre a tots els centres, amb suficients recursos per a la seva implantació, i la implicació de pares i mares.
- Prestacions econòmiques directes en les situacions individuals i familiars que ho requereixin.
- L'extensió de permisos laborals i la possibilitat de reducció i de flexibilització dels horaris i de les jornades de treball, segons les necessitats al llarg del cicle de vida, amb compensacions econòmiques raonables, a les empreses privades.

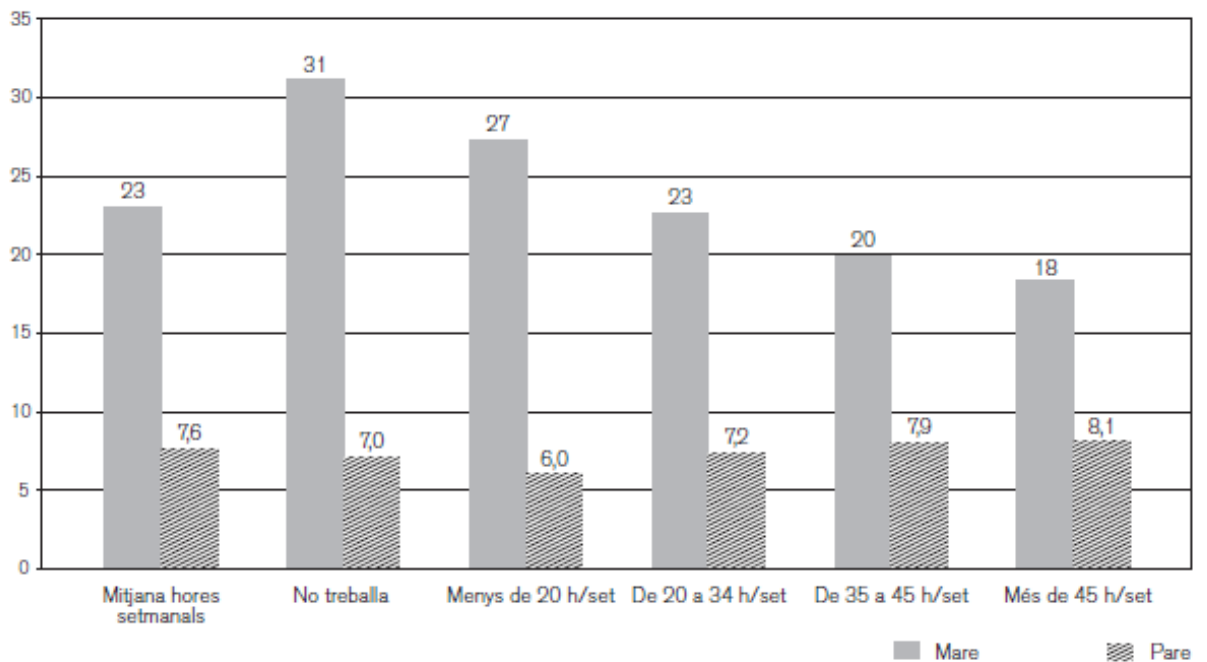
Dades sobre usos del temps:

- Coresponsabilitat a la llar:

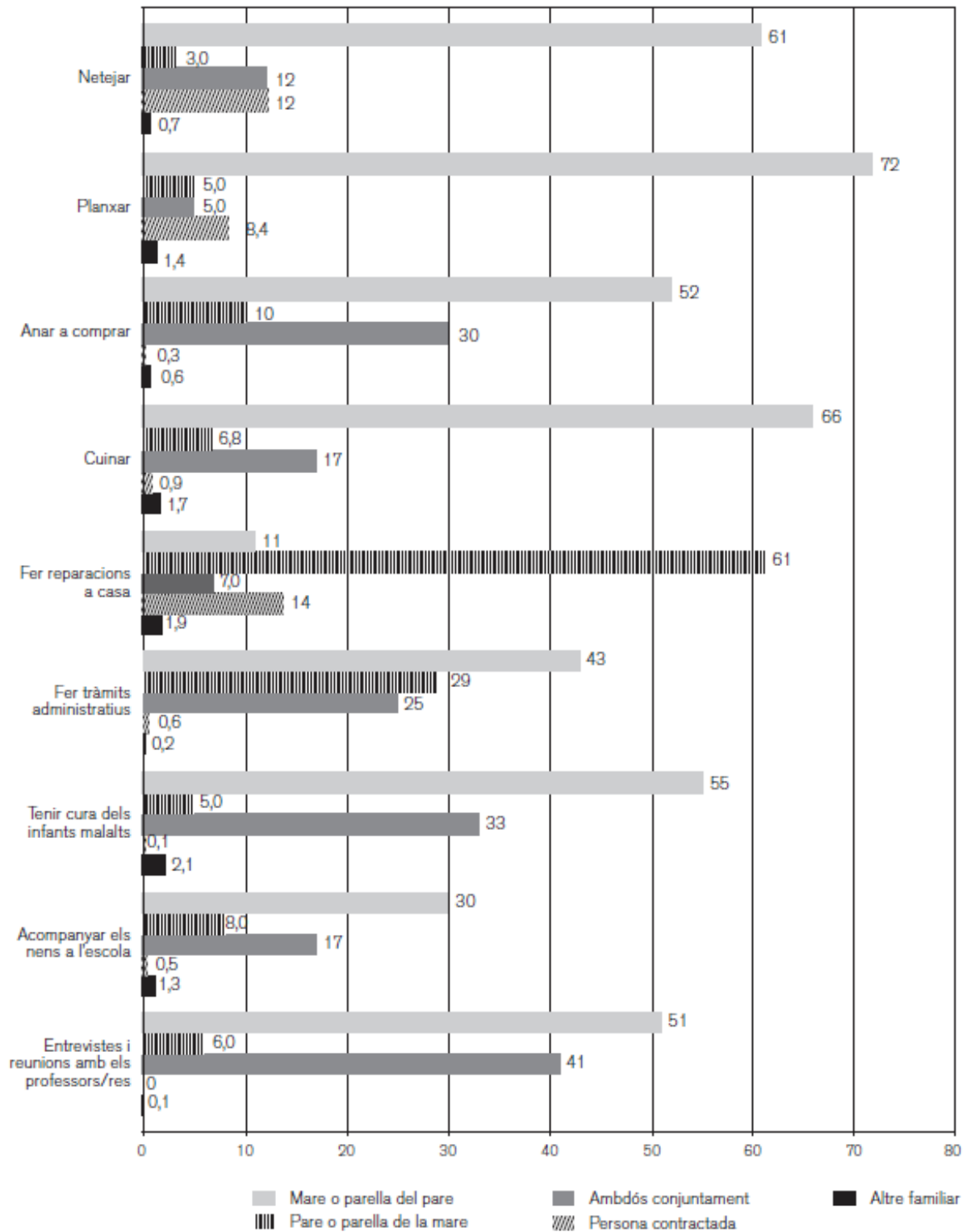
Gràfic 2.3. Hora d'arribada a casa de mares i pares que treballen (en percentatges).

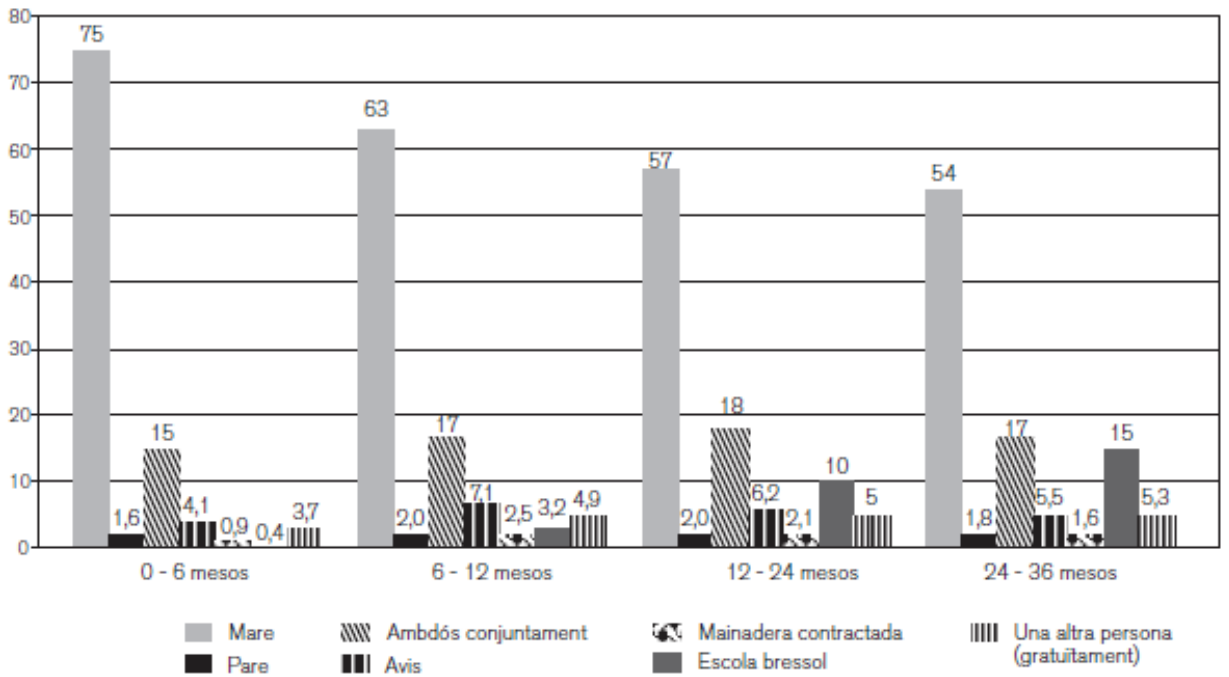
Gràfic 3.1. Mitjana d'hores setmanals que mares i pares dediquen a les tasques domèstiques segons la jornada laboral de la mare.

Gràfic 3.4. Qui s'ocupa principalment de les tasques de la llar (tant per cent de llars).

Gràfic 3.5. Qui es va fer càrrec principalment del noi o noia quan tenia de 0 a 3 anys (en percentatges).

Taula 3.2. Diferència entre la situació professional de mares i pares amb fills o filles majors o menors de 6 anys (en percentatges).

	Mare		Pare	
	Amb fills/es majors de 6 anys	Amb fills/es de 6 anys o menors	Amb fills/es majors de 6 anys	Amb fills/es de 6 anys o menors
Situació laboral				
Treballa	81	72	96	94
Aturat/ada	4,2	3,6	1,3	2,9
Inactiu/iva	15	25	2,8	2,0
Motiu d'inactivitat				
No té temps per treballar i atendre responsabilitats familiars	40	61	...	...
Veü massa difícil trobar una feina adequada	26	9,1	...	...
Està incapacitada o malalta	14	9,1	...	...
Altres	20	21	...	...
Contracte laboral				
Funcionari/ària	14	7,3	9,4	5,5
Indefinit	52	48	55	49
Temporal	9,2	15	4,8	11
Per compte propi	17	21	29	34
Sense contracte	4,5	7,3	0,7	0,4
Altres	3,1	2,6	1,1	0,4
Ingressos mensuals				
Menys de 1.200 €	54	60	20	29
De 1.201 € a 1.800 €	23	21	33	30
De 1.801 € a 3.000 €	15	16	28	24
De 3.001 € a 4.200 €	1,6	0,5	6,2	4,9
Més de 4.200 €	0,4	0,0	3,1	3,1
Ingressos irregulars	6,2	2,7	11	8,8
Tipus de jornada laboral				
Partida	42	34	58	62
Contínua al matí	25	30	14	72
Contínua a la tarda	3,6	3,1	2,0	1,7
Contínua a la nit	1,1	2,1	1,7	2,6
Mitjana de matí	6,2	9,3	0,6	1,3
Mitjana de tarda	2,0	2,6	1,4	0,9
Torns	5,3	0,5	4,3	6,0
Irregular o variable segons el dia	13	15	17	17
Altres tipus	1,8	3,6	1,6	1,7
Hores treballades a la setmana				
Menys de 20 h	4,5	6,8	0,8	0,4
De 20 a 34 h	23	28	2,7	2,2
De 35 a 45 h	61	51	56	53
Més de 45 h	12	14	40	43
Hora d'arribada a casa després de treballar				
Abans de les 9.00 h	1,4	2,0	2,2	3,0
Entre les 9.00 i les 14.30 h	12	18	3,6	4,8
Entre les 14.31 i les 18.00 h	41	40	23	10
Entre les 18.01 i les 21.00 h	38	33	61	69
Més tard de les 21.00 h	8,1	6,5	9,8	13

Font: Panel de Famílies i Infància.

- Participació de les dones en els espais de decisió polítics:

Presència de les dones a la política

Parlament de Catalunya		
	Dones	%
Legislatura 1992-1995	20	14,8%
Legislatura 1995-1999	22	16,3%
Legislatura 1999-2003	37	27,4%
Legislatura 2003-2006	43	30,4%
Legislatura 2006-2010	48	35,6%
Legislatura 2010-2014	56	41,5%

Parlament Europeu		
	Dones	%
Legislatura 1989-1994	103	16,5%
Legislatura 1994-1999	143	22,9%
Legislatura 1999-2003	194	31,0%
Legislatura 2004-2009	222	30,4%
Legislatura 2009-2014	229	35,2%

Alcaldesses a Catalunya		
	Dones	%
Legislatura 1991-1995	36	4,0%
Legislatura 1995-1999	49	5,2%
Legislatura 1999-2003	65	6,9%
Legislatura 2003-2007	96	10,1%
Legislatura 2007-2011	118	12,5%
Legislatura 2011-2015	135	14,2%

Regidores electes a Catalunya		
	Dones	%
Legislatura 1991-1995	1 056	12,7%
Legislatura 1995-1999	1 315	13,8%
Legislatura 1999-2003	1 506	17,7%
Legislatura 2003-2007	2 022	23,3%
Legislatura 2007-2011	2 619	29,4%
Legislatura 2011-2015	2 945	32,20%

Diputades al Congrés		
	Dones	%
Legislatura 1989-1993	51	14,6%
Legislatura 1996-2000	76	21,7%
Legislatura 2000-2004	110	31,4%
Legislatura 2004-2008	123	35,1%
Legislatura 2008-2012	124	35,4%

Senadores		
	Dones	%
Legislatura 1989-1993	27	10,8%
Legislatura 1996-2000	36	14,5%
Legislatura 2000-2004	62	24,1%
Legislatura 2004-2008	66	25,5%
Legislatura 2008-2012	80	30,4%

Font: Elaboració pròpia de l'Institut Català de les Dones

Darrera data d'actualització: 21 de juliol de 2011